

A Fővárosi Ítéltábla a Dr. Fodor Ákos Ügyvédi Iroda (**felperesi képviselő címe**) által képviselt **felperes neve** „f.a.” **felperes címe**) felperesnek,
a Dr. Varga Ügyvédi Iroda (**alperesi képviselő címe**) által képviselt alperes neve (**alperes címe**) alperes ellen, 13.509.174 forint és járulékai kártérítés megfizetése iránt indított perében,
a Székesfehérvári Törvényszék 2012. július 9. napján kelt, 14.G.40.195/2011/8. számú ítélete ellen, az alperes részéről előterjesztett fellebbezés folytán, a 2013. március 22. napján megtartott nyilvános tárgyaláson meghozta a következő

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett részét megváltoztatja és megállapítja, hogy az alperes a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztét követően az ügyvezetési feladatait nem a hitelezők érdekeinek elsődlegessége alapján látta el, és ezáltal a társasági vagyon 2.056.440 (Kettőmillió-ötvenhatezer-négyszáznegyven) forint mértékben csökkent; ennek következtében az alperes 2.056.440 (Kettőmillió-ötvenhatezer-négyszáznegyven) forint erejéig kártérítési felelősséggel tartozik a felszámolási eljárás során ki nem elégített hitelezői követelésekért; ezt meghaladóan a keresetet elutasítja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az államnak, az illetékes adóhatóság külön felhívására 1.494.120 (Egymillió-négyszázkilencvennégyezer-százhusz) forint feljegyzett első- és másodfokú eljárási illetéket, a további 105.000 (Egyszázöttezer) forint feljegyzett illetéket az állam viseli.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek a jogi képviseletével kapcsolatosan felmerült 300.000 (Háromszázezer) forint + áfa első- és másodfokú perköltséget; a felek a további költségeket maguk viselik.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

A felperes a 2009. április 6-án előterjesztett - a Cstv. 34. § (1), 48. § (1), a Ptk. 94. § (2) és 193. § (1) bekezdésére alapított - keresetében az alperest elsődlegesen 13.509.174 forint értékű, jogellenesen magánál tartott társasági vagyontárgy kiadására, másodlagosan a fenti értéknek megfelelő kártérítés megfizetésére kérte kötelezni. Arra hivatkozott, hogy a felperesi társaság alapításától kezdődően ügyvezetői tisztséget betöltő alperes a felszámoló felszólítása ellenére sem tett eleget a Cstv. 31. § (1) bekezdésében meghatározott kötelezettségének, és nem adta ki a felszámoló részére a 2005. évi főkönyvi kivonatban szerepeltetett, a vállalkozás tevékenységének megszűnésekor rendelkezésre álló, 3.924.833 forint értékű berendezéseket, felszereléseket és gépeket, a 293.044 forint értékű kereskedelmi árut, valamint a 4.600.000 forint követelést, továbbá a 4.691.297 forint pénzeszközt magában foglaló vagyont.

Az elsőfokú bíróság a keresetnek részben helyt adva a 2011. január 26-án kelt, 14.G.40.053/2009/50. számú ítéletében az alperest 8.909.174 forint kártérítés, valamint 200.000 forint perköltség megfizetésére kötelezte; ezt meghaladóan a keresetet elutasította.

Az alperes fellebbezése folytán eljáró Fővárosi Ítéltábla a 2011. november 4. napján meghozott, 15.Gf.40.332/2011/6. számú végzésében az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezte, s az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította. A másodfokú bíróság rámutatott arra, hogy az elsőfokú bíróság az eljárásában a Pp. 3. § (3) bekezdésének rendelkezését megsértve a felperest nem tájékoztatta a bizonyítási kötelezettségéről, illetve rá háruló bizonyítási teherről, nevezetesen arról, hogy neki kell bizonyítania, hogy a felszámolás kezdő időpontjában az alperes a kiadni kért vagyontárgyak birtokában volt [Ptk. 193. § (1) bekezdés]. Kifejtette, hogy a jogalap nélküli birtokossal szembeni másodlagos kártérítési igény is csak akkor lehet alapos, ha a felszámolás kezdő időpontjában az alperes az adós kiadni kért vagyontárgyait birtokolta. Az ítélet hatályon kívül helyezésére tekintettel az alperes másodfokú eljárási költségét 150.000 forintban állapította meg, amely az általános forgalmi adót is tartalmazta. Rögzítette továbbá, hogy a felperesnek a másodfokú eljárásban megtérítést igénylő igazolt költsége nem merült fel, a feljegyzett fellebbezési illeték összege 534.600 forint.

A megismételt eljárásban az elsőfokú bíróság tájékoztatta a felperest: a perben bizonyítási kötelezettség terheli abban a körben, hogy az alperes a felperes megjelölt vagyontárgyai birtokában volt a felszámolás kezdő időpontjában. Felhívta őt arra, hogy elutasítás jogkövetkezményének terhe mellett 15 napon belül terjessze elő a bizonyítási indítványait.

A felperes a 2012. február 21-én előterjesztett beadványában keresetét módosította, és elsődlegesen azt kérte a bíróságtól, hogy a Gt. 30. § (2) bekezdése, a Ptk. 350. § (4) bekezdése, a 318. § (1) bekezdése és a 339. § (1) bekezdése alapján kötelezze az alperest 13.924.833 forint, valamint ezen összeg után a felszámolás kezdő

időpontjától (2008. január 15. napjától) kezdődően a teljesítés napjáig járó törvényes mértékű késedelmi kamat megfizetésére.

Másodlagos keresetében azt kérte, hogy a bíróság a Cstv. 33/A. § (1) és (3) bekezdései alapján kötelezze a felperesi társaság volt vezető tisztségviselőjét a bejelentett hitelezői igények összegének megfelelő 2.056.440 forint és ezen összeg után 2008. január 15. napjától a kifizetésig számított törvényes mértékű késedelmi kamat megfizetésére, továbbá a perköltség viselésére.

A felperes az elsődleges kereseti kérelmét a vezető tisztségviselőknek a társaságukkal szemben fennálló kártérítési felelősségének szabályára [Gt. 30. § (2) bekezdés] alapította. Rámutatott arra, hogy a 2005. évi főkönyvi kivonat tanúsága szerint a később felszámolás alá került felperesi társaságnak ebben az időszakban voltak még követelései, pénzeszköze, befektetési eszközei és egyéb berendezési, felszerelési tárgyai. Jogi álláspontja szerint, amennyiben az alperes mint vezető tisztségviselő az általa feltüntetett vagyonnal nem tud elszámolni a felperes felé, akkor kártérítési felelősséggel tartozik. Tekintettel arra, hogy az alperes a 2008. október 29-én kelt nyilatkozatában azt adta elő, hogy a felperesi társaság 2005. június 15. napja óta tevékenységet nem végzett, és a 2005-ös gazdasági év zárásakor készült főkönyvi kivonatot 2009. március 25-én nyomtatta ki és írta alá, ezzel elismerte és hitelesítette, hogy a társaság vagyonában ezt követően változás nem történt. Ennek figyelembevételével az alperest terhelte annak bizonyítási kötelezettsége, hogy a 2005-ben általa is elismerten rendelkezésre álló vagyon a felszámolás kezdő időpontjában már nem volt meg, annak ellenére, hogy a felperesi társaság a 2005. évet követően érdemi gazdasági tevékenységet nem végzett. A Ptk. 4. § (4) bekezdése tükrében az alperes a kártérítési felelősség alól nem mentesülhet amiatt, hogy a felszámolás kezdő időpontját megelőző fordulónappal tevékenységet záró mérleget nem készített, és azt a felszámolónak nem adta át.

A másodlagos kereset jogalapjaként a keresetmódosítás előterjesztésének napján hatályos Cstv. 33/A. § (1)-(3) bekezdéseit jelölte meg, mely szerint a hitelező vagy - az adós nevében - a felszámoló a felszámolási eljárás ideje alatt keresettel kérheti a bíróságtól [6. § (1) bekezdés] annak megállapítását, hogy azok, akik a gazdálkodó szervezet vezetői voltak a felszámolás kezdő időpontját megelőző három évben, a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztét követően ügyvezetési feladataikat nem a hitelezők érdekeinek elsődlegessége alapján látták el, és ezáltal a gazdálkodó szervezet vagyona csökkent, vagy a hitelezők követeléseinek teljes kielégítését megghiúsították, vagy elmulasztották a környezeti terhek rendezését. A vezető tisztségviselő akkor mentesülhet a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztét követően az adott helyzetben az ilyen tisztséget betöltő személytől elvárható valamennyi intézkedést megtette a hitelezői veszteségek elkerülése, csökkentése, továbbá az adós gazdálkodó szervezet legfőbb szerve intézkedéseinek kezdeményezése érdekében. Amennyiben a vezető a felszámolás kezdő időpontját megelőzően nem tett eleget az adós éves beszámolója [összevont (konszolidált) éves beszámolója] külön jogszabályban meghatározott letétbe helyezési és közzétételi kötelezettségének, vagy nem teljesíti a 31. § (1) bekezdés a)-d) pontja szerinti beszámoló- készítési, irat- és vagyonátadási, továbbá tájékoztatási kötelezettségét, a hitelezői érdekek sérelmét vélelmezni kell. Amennyiben a bíróság által jóváhagyott közbenső mérleg

és részleges vagyonfelosztási javaslat alapján a hitelezők igényeinek kielégítéséhez nem elegendő az adós felszámolás körébe tartozó vagyona, bármely hitelező vagy az adós nevében a felszámoló az (1) bekezdés szerinti megállapítási kereseten kívül keresettel kérheti a bíróságtól azt is, hogy a bíróság a ki nem elégített követelés megfizetésére kötelezze az (1) bekezdés alapján az adós volt vezetőjét.

E kereseti jogcím ténybeli alapjaként előadta: a felperesnek (adósnak) nincs felszámolási vagyona, a hitelezői igények részben sem elégíthetők ki. Az alperes 1999. november 25-étől a felszámolás 2008. január 15-ei elrendeléséig a felperes egyedüli ügyvezetője volt. Az alperes által sem vitatott tény, hogy mint vezető tisztségviselő sem a 2006., sem a 2007. évben nem tett eleget az éves beszámoló letétbe helyezési és közzétételi kötelezettségének, illetve a felszámolás 2008. január 15-ei elrendelésekor a jogszabályoknak megfelelő tevékenység lezáró mérleget sem adott le, ezért a hivatkozott Cstv. 33/A. § (2) bekezdése alapján vélelmezendő, hogy a hitelezői érdekek sérelmet szenvedtek. Rámutatott arra, hogy az alperes a gazdasági tevékenység megszüntetését követően nem tett semmilyen intézkedést a társaság jogszerű megszüntetése, a gazdasági életből való kivezetése érdekében, azaz a társaság fizetéseképtelenné válását követően az ügyvezetési feladatait nem a hitelezők érdekeinek elsődlegessége alapján látta el. Az alperes nem a hitelezői érdekeket tartotta szem előtt, amikor a társaságot sorsára hagyta, amely jelentős összegű tartozások felhalmozódásához és végső soron a felszámolás elrendeléséhez vezetett. Az alperes nem a jogszerű módját választotta annak, hogy a felperesi társaság a „gazdasági életből kivonuljon”, és azzal, hogy a társaság vagyonával, iratanyagával, tevékenységével nem számolt el, a hitelezői követelések megtérülését teljes egészében lehetetlenné tette. Érvelését az alperes 2008. október 29-ei írásbeli nyilatkozatával és a felszámolási eljárásban elkészült hitelezői nyilvántartás csatolásával támasztotta alá, amely szerint a felperes felszámolása során a felszámoló hat hitelező igényét vette nyilvántartásba, összesen 2.056.440 forint összegben. További bizonyítási indítványt nem terjesztett elő.

Az alperes a módosított jogcímenek előterjesztett keresetekre érdemi védekezést nem adott elő.

Az elsőfokú bíróság a megismételt eljárásban meghozott 8. sorszámú ítéletében arra kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 napon belül 2.056.440 forintot és ezen összeg után 2008. január 15. napjától a kifizetés napjáig járó, a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamatot. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az államnak - külön felhívásra - 776.615 forint eljárási költséget, s megállapította, hogy a felek az ezt meghaladó perköltségüket maguk kötelesek viselni.

Az első fokú ítéletben megállapított tényállás szerint a felperes felszámolását a
Bíróság 1.Fpk..... számú, 2007. december 3. napján jogerőre emelkedett végzésével rendelte el. A felperesi társasággal mint adóssal szemben bejelentett hitelező igények össze 2.056.440 forint Az alperes a felszámolás elrendelésekor a Cstv. 31. § (1) bekezdésében foglalt kötelezettségének nem tett eleget, a társaság

tevékenységet lezáró mérlegét a felszámoló írásbeli felhívása ellenére sem készítette el. A felszámoló részére a társaság iratai közül csak a 2005. évi főkönyvi kivonatot adta át, mely szerint a társaság ebben az időszakban, a tevékenységének megszűnésekor nettó 3.924.833 forint értékű berendezéssel, felszereléssel, 293.044 forint értékű kereskedelmi áruval, 4.600.000 forint követeléssel és 4.691.297 forint pénzeszközzel rendelkezett. A 2005. évet követően az alperes mint vezető tisztségviselő az éves beszámoló letétbe helyezési és közzétételi kötelezettségének sem tett eleget.

Az elsőfokú bíróság a megállapított tényállás alapján a felperes módosított keresetét részben megalapozottnak találta. Döntése indokolásában rámutatott arra, hogy a gazdasági társaságokról szóló, 2006. évi IV. törvény (új Gt.) 30. § (2) bekezdése értelmében a vezető tisztségviselők a gazdasági társaság ügyvezetését az ilyen tisztséget betöltő személyektől általában elvárható gondossággal - és ha e törvény kivételt nem tesz -, a gazdasági társaság érdekeinek elsődlegessége alapján kötelesek ellátni. A vezető tisztségviselők a polgári jog általános szabályai szerint felelnek a gazdasági társasággal szemben a jogszabályok, a társasági szerződés, illetve a gazdasági társaság legfőbb szerve által hozott határozatok, illetve ügyvezetési kötelezettségeik felróható megszegésével a társaságnak okozott károkért. E törvényi rendelkezések figyelembevételével az elsőfokú bíróság azt hangsúlyozta, hogy a 2005. évben a társaságnak még volt vagyona, a felszámolás elrendelésekor azonban már nem rendelkezett a hitelezői igények kielégítésére fordítható felszámolási vagyonnal. E tényekből azt a következtetést vonta le, hogy az alperes vezetői tisztségének ellátása alatt következett be a vagyonvesztés, ezért a ki nem elégíthető hitelezői igények összegéig kártérítési felelősséggel tartozik. A kár - megítélése szerint - a gazdasági társasággal szemben bejelentett és ki nem egyenlíthető hitelezői igényekkel azonos összegben határozható meg.

Az első fokú ítéletet az alperes támadta fellebbezéssel, amelyben annak megváltoztatását és a kereset teljes elutasítását kérte.

Az elsődleges keresettel szemben úgy érvelt, hogy azokat az alperesi nyilatkozatokat, amelyek a társasági vagyon 2005. évi meglétére és az azt követő cselekményekre vonatkoznak, nem lehet úgy értelmezni, hogy a 2005. évi főkönyvben jelzett vagyon elveszett. Az alperes az elsőfokú eljárás során részletesen nyilatkozott arról, hogy az egyes vagyonelemek miként kerültek ki a társaság vagyonából. Előadta, hogy a gépjárműveket visszaszolgáltatta a lízingcég részére, az árukészletet (amely többségében romlandó élelmiszer volt) leselejtezte, a banki fedezetvállalás pedig megszűnt, ezt pedig a felperes nem cáfolta meg. Hangsúlyozta, hogy a felperes a megismételt eljárásban sem tett eleget a Fővárosi Ítéltábla határozatában kifejtett bizonyítási kötelezettségének, mert elmulasztotta igazolni, hogy a 2005. évi főkönyvi kimutatásban szereplő vagyonelemek a felszámolás elrendelésekor is megvoltak.

A másodlagosan előterjesztett keresetet illetően arra mutatott rá, hogy a felperes tévesen hivatkozott a Cstv. 33/A. §-ának jelenleg hatályos rendelkezéseire, mert azok ebben a jogvitában nem alkalmazhatóak. A 2007. évi hatályos jogszabályszerző alapján is tévesnek ítélte ezt a jogi hivatkozást, mert véleménye szerint a Cstv. 33/A. § (2) bekezdésben szabályozott törvényi vélelem megdőlt

azzal, hogy az alperes igazolta, a könyvelési anyagot és a tárgyi eszköz katonokat a könyvelést végző társaság nem adta át a részére, ezért nem volt abban a helyzetben, hogy a felszámolási eljárásban az adatszolgáltatási kötelezettségeinek eleget tudjon tenni. Hangsúlyozta, hogy a tevékenységet lezáró mérleg elkészítésének elmulasztását nem lehet úgy értelmezni, hogy a 2005. évi vagyon elveszett. A felperes képviselőjében eljáró felszámoló a Ptk. 4. § (4) bekezdése alapján nem hivatkozhat az alperes mulasztására, mert a könyvelési iratokat a felszámoló kapta kézhez, ez volt az oka annak, hogy az alperes nem tudta a tevékenységet lezáró mérleget elkészíteni.

Érvelése szerint a vagyonvesztés ténye és az alperes magatartásának felróhatósága a megismételt eljárásban sem került bizonyításra, ebből következően a Ptk. 339. §-a szerint megkívánt kár, jogellenesség, felróhatóság és ok-okozati összefüggés nem igazolt. Álláspontja szerint „a hitelezői igények összege nem lehet azonos a kár fogalmával...fogalmilag kizárt, hogy a felperes vagyonának értékcsökkenése a hitelezői igényekkel legyen azonos, hiszen a felperes vagyona ezen igények folytán egyrészt nem csökkenhetett, mivel ezeket a felperes nem térítette meg, másrészt ezen összegek, mint hitelező igények felmerülése és az alperesi magatartás közötti ok-okozati összefüggés nem állapítható meg”.

A felperes a fellebbezési ellenkérelmében az első fokú ítélet helybenhagyását és az alperes másodfokú perköltségben marasztalását kérte.

Hangsúlyozta, hogy az alperes már a felperesi gazdálkodó szervezet felszámolásának elrendelését megelőzően is elmulasztotta a beszámoló készítési és letétbe helyezési kötelezettsége teljesítését. A számvitelről szóló, 2000. évi C. törvény 4. §-ának (1) és (2) bekezdése, 15. § (2) és (3) bekezdése és 18. §-a szerint az alperes mint ügyvezető kötelezettsége volt a felperesi társaság megfelelő könyvvezetéséről és megbízható, valós képet mutató beszámolójának elkészítéséről való gondoskodás, és bár ezt nyilvánvalóan külső könyvelő társaság segítségével is megtehetette, a könyvelés és a beszámoló elkészítésének felelőssége őt terhelte. Az alperesnek lehetősége lett volna a felszámoló felszólítását követően a tevékenységet lezáró mérleget elkészíteni, az a védekezése pedig nem fogadható el, hogy az adatokat a könyvelőjétől nem tudta beszerezni, ez ugyanis az alperes felelősségét nem befolyásolja. Az alperesi ügyvezető a kártérítési felelősségének kimentése körében a saját számviteli szabályokat megsértő eljárására sikeresen nem hivatkozhat.

A felperes álláspontja szerint szakértői bizonyításra nincs szükség annak megállapításához, hogy a 2005. évi beszámolóban feltüntetett 13.924.833 forint értékű vagyonhoz képest a felperesi társaság vagyona nullára csökkent, mivel a felszámolás elrendelésékor ezekből a vagyoni eszközökből már semmi nem volt meg. Abban az esetben pedig, ha a társaság vagyona nem csökkent, akkor az alperes mint szervezeti képviselő azzal követett el mulasztást, hogy a megmaradt felszámolási vagyont a felszámolónak nem adta át. Megítélése szerint az elsőfokú bíróság helyesen mutatott rá arra, hogy a felperes vagyona az alperes magatartása következtében nyomon követhetetlenül és nyilvánvalóan jogszerűtlenül csökkent: ezért a hitelezői igények kielégítésére nem kerülhetett sor. Ebből következően a társaságnak okozott kár legalább annyi, amennyi a kielégítetlenül maradt hitelezői

igények összessége. Az alperes magatartása és a hitelezői igények felmerülése, illetve ki nem elégítése között az ok-okozati összefüggés fennáll, hiszen a 2005. évben meglévő társasági vagyon mindenféle dokumentáció nélkül teljesen eltűnt, úgy, hogy az alperes azt nem a hitelezői követelések kielégítésére fordította, holott állítása szerint ekkor már tudta, hogy tevékenységét nem kívánja folytatni.

Az alperes fellebbezése nagyobb részben alapos.

Az elsőfokú bíróság a megismételt eljárásban meghozott 8. sorszámú ítéletében a tényállást annyiban helyesen állapította meg, hogy a felperesi társaság a gazdasági tevékenységét 2005. évben befejezte és felszámolását a **Bíróság** 1.Fpk..... számú, 2007. december 3. napján jogerőre emelkedett végzésével rendelte el; a felszámolás során az adóssal szemben bejelentett hitelező igények összege 2.056.440 forint, továbbá az alperes mint a felperes egyedüli vezető tisztségviselője a 2006. és 2007. évben az éves beszámoló letétbe helyezési és közzétételi kötelezettségének sem tett eleget. E tények alapján azonban az alperes terhére meghozott marasztaló döntése az alábbi jogszabályi indokok miatt nem helytálló.

A Fővárosi Ítéltábla álláspontja szerint a felperes a megismételt eljárásban a 4. sorszám alatt előterjesztett beadványában csak látszólag módosította az elsődleges keresetét, amikor az alperest a Gt. 30. § (2) bekezdésének és a Ptk. 339. §-ának, mint a jogalapnak a megjelölésével 13.924.833 forint és annak járulékai megfizetésére kérte kötelezni. Keresete ténybeli alapjaként ugyanis továbbra is arra hivatkozott, hogy az alperes a Cstv. 31. § (1) bekezdésében rögzített jogszabályi kötelezettségét megszegve nem adta át a felszámolás kezdő időpontjában a tevékenységet lezáró mérleget és a 2005. évben még bizonyítottan meglévő vagyont, és ezzel a felszámolás alatt álló felperesnek kárt okozott. A másodfokú bíróság a hatályon kívül helyező végzésében részletesen kifejtette, hogy a Cstv. 31. § (1) bekezdésére alapított igényérvényesítés során a felperest terhelte a bizonyítási kötelezettség. Azt, hogy a bizonyítási teher a felperesre nehezedik, a Gt. 30. § (2) bekezdésének rendelkezésére hivatkozás sem változtatta meg, e jogcím alapján is a felperesnek kellett volna bizonyítania azt a tényt, hogy az alperes a jogszabályban, társasági szerződésben vagy a taggyűlés által hozott valamely határozatban rögzített ügyvezetői kötelezettségét felróhatóan megszegte és ezzel releváns okozati összefüggésben a társaságnak kára keletkezett. A felperes azonban sem a károkozó magatartást, sem az azzal okozati összefüggésben felmerült kárt, valamint annak összegszerűségét nem bizonyította kétséget kizáró módon, sőt e körben konkrét tényállást sem adott elő.

A felperes a másodlagos keresetében a keresetmódosítás napján hatályos Cstv. 33/A. §-ának rendelkezéseire hivatkozott, lényegében azt állítva, hogy az adós 2005. évben került fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetbe, amikor a gazdasági tevékenységét befejezte, majd ezt követően az alperes mint vezető tisztségviselő az ügyvezetési feladatait nem a hitelezői érdekek elsődlegessége alapján látta el,

emiatt a társasági vagyon 2.056.440 forinttal csökkent. Tekintettel arra, hogy az alperes éves beszámoló letétbe helyezési, valamint mérlegkészítési kötelezettsége teljesítésének elmaradása miatt a hitelezői érdekek sérelmét vélelmezni kellett, e törvényi vélelemre figyelemmel kérte az alperest 2.056.440 forint kártérítés megfizetésére kötelezni.

A Fővárosi Ítéltábla álláspontja szerint a felperes által felhívott jogszabályi hivatkozás téves, a marasztalási kereset pedig az alábbiak miatt alaptalan. Az ítéltábla a közhiteles cégnyilvántartás adatai alapján megállapította, hogy a felperes elleni felszámolási eljárás 2007. november 28-án indult, ezért a perben a 2007. november 28-án hatályos Csődtörvény rendelkezéseit kell alkalmazni.

A Cstv. 33/A. § (1) bekezdésének alkalmazandó szövege szerint, a hitelező vagy a felszámoló a felszámolási eljárás ideje alatt keresettel kérheti a bíróságtól [6. § (1) bekezdés] annak megállapítását, hogy azok, akik a gazdálkodó szervezet vezetői voltak a felszámolás kezdő időpontját megelőző három évben, a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztét követően ügyvezetési feladataikat nem a hitelezők érdekeinek elsődlegessége alapján látták el (ideértve a környezeti terhek rendezését is), és ezáltal a társasági vagyon a keresetben meghatározott mértékben csökkent. A fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezte az az időpont, amelytől kezdve a gazdálkodó szervezet vezetői előre látták vagy ésszerűen előre láthatták, hogy a gazdálkodó szervezet nem lesz képes esedékességkor kielégíteni a vele szemben fennálló követeléseket. Ha többen közösen okoztak kárt, felelősségük egyetemleges. A fenti törvényhely (2) bekezdése értelmében mentesül a felelősség alól az (1) bekezdésben említett vezető, ha bizonyítja, hogy a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztét követően az adott helyzetben elvárható valamennyi intézkedést megtette a hitelezői veszteségek csökkentése érdekében. Amennyiben a vezető a felszámolás kezdő időpontját megelőzően nem tett eleget az adós éves beszámolója [összevont (konszolidált) éves beszámolója] külön jogszabályban meghatározott letétbe helyezési és közzétételi kötelezettségének, a hitelezői érdekek sérelmét vélelmezni kell.

A gazdasági társaságokról szóló, 2006. évi IV. törvény (új Gt.) 30. § (1) bekezdése a gazdasági társaság vezető tisztségviselője által, e jogkörében harmadik személynek okozott kárért való felelősségét állapítja meg; a Gt. 30. § (2) bekezdése szabályozza a vezető tisztségviselő felelősségét azokért a károkért, amelyeket a társaságnak okozott.

E tényállásokhoz képest a Gt. 30. § (3) bekezdése a vezető tisztségviselő felelősségét a gazdasági társaság fizetéseképtelenségével fenyegető helyzetének bekövetkeztét követő időszakra vonatkozóan szabályozza, utalva a vezető tisztségviselők külön törvényben, a hitelezőkkel szemben megállapított helytállási kötelezettségére.

A Gt. 30. § (2) bekezdése alapján a vezető tisztségviselő - általános szabályként - a gazdasági társaság ügyvezetését a gazdasági társaság érdekeinek elsődlegessége alapján köteles ellátni; ám a gazdasági társaság fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetének bekövetkeztét - mint a társaság speciális helyzetét - követően már [Gt. 30. § (2) bekezdés] a társaság hitelezői érdekeinek elsődlegessége alapján köteles

ügyvezetési feladatait ellátni. E két felelősségi mérce (az ügyvezetési feladatok „társaság érdekeinek”, illetve „a társaság hitelezői érdekeinek” megfelelő ellátása) egy időben nem egyeztethető össze. Ezért, miként a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet a társaság speciális helyzete, akként a Gt. 30. § (3) bekezdésében szabályozott felelősségi tényállás is speciális szabály a 30. § (2) bekezdéséhez képest. Ebből következik: ha a vezető tisztségviselőre vonatkozó kártérítési tényállás a társaság fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetének bekövetkezése után valósul meg, arra a Gt. 30. § (3) bekezdésének rendelkezéseit, az ebben foglalt utaló szabály alapján (az adott esetben) a Cstv. 33/A. § rendelkezéseit kell alkalmazni.

[Megjegyzi az ítéletábra: elvileg nem kizárt, hogy a felszámoló a vezető tisztségviselő felelősségét a Gt. 30. § (2) bekezdésére (is) alapítsa, ha a káresemény a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztét megelőző időpontban következett be.]

Mivel az adott ügyben az adós a 2005. évre vonatkozó éves beszámolási kötelezettségének nem tett eleget, a hitelezői érdekek sérelmét (a beszámolási időszak kezdetétől számítva) a Cstv. 33/A. § (2) bekezdése alapján vélelmezni kellett; e vélelmezett tény támogatja alá az adósi tevékenység megszüntetésének 2005. június 15-i időpontja is.

Mivel a felszámoló a 2005. évi főkönyvi kivonatra figyelemmel, a kár bekövetkezését ezt követő időpontban jelölte meg, illetve ezt kellett vélelmezni, a Gt. 30. § (2) bekezdésére alapított kártérítési igény [Ptk. 339. §] nem lehetett alapos.

Az adott ügyben irányadó Cstv. 33/A. § (1) bekezdése a felszámoló és a hitelező keresete alapján a vezető tisztségviselő („a gazdálkodó szervezet vezetői”) felelősségének megállapítását teszi lehetővé a fentebb idézett tényállás elemeinek megvalósulása esetén. Az ítéletábra álláspontja szerint - e tényállás megvalósulása esetén, figyelemmel a Gt. 30. § (3), Cstv. 33/A. § (2), 63. § (3) bekezdésére - az ítélet rendelkező részében szükséges a felelősség megállapítása, hiszen ez képezi alapját az adós vezetői marasztalásának a Cstv. 63. § (3) bekezdése szerint megindítható perben.

A Cstv. 33/A. § (1) bekezdésének sajátossága, hogy a felszámoló vagy a hitelező keresete alapján megállapított felelősség valamennyi hitelező részére lehetővé teszi (ez a felszámolóra nem vonatkozik, kivéve a felszámolási költségre vonatkozó hitelezői minőségében) a Cstv. 63. § (3) bekezdése szerinti marasztalási kereset megindítását a 33/A. § szerint megállapított felelősség alapján, az adós vezetője elleni „követelésének kielégítésére”. Ez a felelősségi forma kivételes, mert az adós volt vezetőjének marasztalására csak abban az esetben kerülhet sor, ha a felszámolás után ki nem elégített felszámolási követelések maradnak fenn [Cstv. 33/A. § (1) bekezdés, 63. § (3) bekezdés].

A jelen perben alkalmazandó Cstv. 33/A. §-ának helyes értelmezése szerint a bíróság a keresetnek való helyt adással a Pp. 123. §-a szerinti felelősséget megállapító ítéletet hoz, amelynek hatálya valamennyi hitelezőre kiterjed, szemben

a Gt. 30. § (2) bekezdésén alapuló felelősséggel, amely csak a perindító felperes javára szolgálhat. A felszámolás jogerős lezárását követően azonban minden egyes hitelezőnek, akinek a követelése a felszámolási vagyonból nem nyert kielégítést, és a vezető tisztségviselőktől a helytállási kötelezettséget kívánja, pert kell indítania a ki nem elégített hitelezői követelése érvényesítése érdekében.

A perben a vizsgált időszakban hatályos Sztv. 4. §-a a beszámolási kötelezettségek körében írt elő kötelezettségeket az ügyvezetők részére. A cégnyilvánosságról, a bírósági cégeljárásról és a végelszámolásról szóló, 2006. évi V. törvény 18. § (1) bekezdésének rendelkezése értelmében a számviteli törvény szerinti beszámolót a cégbíróságon a számviteli törvény rendelkezéseinek megfelelően letétbe kell helyezni, valamint közzététel céljából a céginformációs szolgálatához is be kell nyújtani.

A Cstv. 33/A. § (2) bekezdésének utolsó mondata törvényi vélelmet állít fel, amely megdönthető. E vélelem szerint, ha az adós nem tette letétbe, nem tette közzé az éves beszámolóját, a hitelezők érdekének sérelmét kell vélelmezni.

A Cstv. 33/A. § (1) bekezdésében meghatározott tényállás - azaz azoknak a jogilag jelentős tényeknek az összefoglalása, amelyek fennállása a tényálláshoz fűzött joghatást kiváltja - elemei a következők: a hitelező vagy a felszámoló (I.) által, a felszámolási eljárás ideje alatt indított kereset (II.), amelyet azok ellen kell megindítani, akik a gazdálkodó szervezet vezetői voltak (az adós vezetőjének minősül az a személy is, aki a gazdálkodó szervezet döntéseinek meghozatalára ténylegesen meghatározó befolyást gyakorolt) (III.) a felszámolás kezdő időpontját megelőző három évben (IV.), és akik a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztét követően (V.) ügyvezetési feladataikat nem a hitelezők érdekeinek elsődlegessége alapján látták el (ideértve a környezeti terhek rendezését is) (VI.), és ezáltal a társasági vagyon a keresetben meghatározott mértékben csökkent (VII.).

A Cstv. 33/A. § (2) bekezdése értelmében, amennyiben a vezető a felszámolás kezdő időpontját megelőzően nem tett eleget az adós éves beszámolója [összevont (konszolidált) éves beszámolója] külön jogszabályban meghatározott letétbe helyezési és közzétételi kötelezettségének, a hitelezői érdekek sérelmét vélelmezni kell.

A vélelem, jogi természetét tekintve, jogalkotói technika. A tényvélelem szerkezete szerint az egyik tény {a Cstv. 33/A. § (2) bekezdése szerint: a vezető a felszámolás kezdő időpontját megelőzően nem tett eleget az adós éves beszámolója [összevont (konszolidált) éves beszámolója] külön jogszabályban meghatározott letétbe helyezési és közzétételi kötelezettségének} valósága, bizonyítottsága esetén egy másik tény {a Cstv. 33/A. § (1) bekezdésében tényállási elemként meghatározott hitelezői érdekek sérelmét} egyelőre valónak kell elfogadni.

Mind a Cstv. 33/A. § (1) bekezdésének tényállási elemeiből, mind a (2) bekezdésben megfogalmazott törvényi vélelemből következik, hogy a vélelem nem vonatkozik a 33/A. § (1) bekezdésében meghatározott valamennyi tényállási

elemre, csupán a „hitelezői érdekek sérelmére”; e kifejezés a 33/A. § (1) bekezdésének tényállási elemeire figyelemmel úgy értelmezhető, hogy az adós vezetői a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztét követően ügyvezetési feladataikat nem a hitelezők érdekeinek elsődlegessége alapján látták el (ideértve a környezeti terhek rendezését is) (VI.), és ezáltal a társasági vagyon a keresetben meghatározott mértékben csökkent (VII.).

Ezzel szemben nem vélelmezett, hanem a felperes által már a keresetlevél benyújtásakor, a perbeli legitimációra, (amely a feleknek a perben érvényesített joghoz való kapcsolatát jelöli) [Pp. 121. § (2) bekezdés, 130. § (1) bekezdés g) pont] tekintettel igazolandó tényállási elem a felperes hitelezői vagy felszámolói minősége (I.) és az, hogy az alperes a felszámolás kezdő időpontját megelőző három évben (IV.) az adós vezetője volt (III.); ugyanakkor, ha az alperes az a személy, aki a gazdálkodó szervezet döntéseinek meghozatalára ténylegesen meghatározó befolyást gyakorolt, e minőségét (III.), és hogy ez a felszámolás kezdő időpontját megelőző három évben fennállt (IV.), a felperesnek bizonyítania kell, továbbá azt is, hogy a keresetindításra a felszámolási eljárás alatt került sor (II.). Nem vitásan bizonyítandó a vélelem alapjául szolgáló tény is, nevezetesen, hogy a vezető a felszámolás kezdő időpontját megelőzően nem tett eleget az adós éves beszámolója külön jogszabályban meghatározott letétbe helyezési és közzétételi kötelezettségének. Noha ez a tény, amely a vélelmezett tényt megalapozza, negatív - a vezető egyik mulasztása valószínűsíti a másikat -, a felperes által bizonyítandó és bizonyítható, mivel a letétbe helyezési kötelezettség és a közzététel elmulasztása a közhiteles nyilvántartás megtekintésével megállapítható; ezért annak felperes általi bizonyítását nem lehet lehetetlennek tekinteni [Ctv. 18. §, 20. §]. Az is magától értetődő, hogy a vélelem megdöntésének is a vélelmezett tényállási elemekre kell vonatkoznia; az egyéb, nem vélelmezett, hanem a felperes által bizonyítandó tények tagadása, vagy az azokkal szembeni ellenbizonyítás nem minősül a vélelem megdöntésének.

Az adott perben az elsőfokú bíróság elmulasztotta kioktatni az alperest az őt megillető kimentési lehetőség körében bizonyítandó tényekre, ezért ezt a Fővárosi Ítéltábla a másodfokú tárgyaláson pótolta, amikor tájékoztatta az alperesi képviselőt, hogy a Cstv. 33/A. § (2) bekezdése tükrében az alperesnek kell igazolnia, hogy mint vezető tisztségviselő minden olyan szükséges intézkedést megtett, amellyel a társaság gazdasági életből történő jogszerű kivezetését és a meglévő vagyon megóvását elérhette, annak szem előtt tartásával, hogy az adós hitelezőinek követelése a lehető legnagyobb mértékben kielégítést nyerhessenek. Az alperesi képviselő 15 napos határidőt kért arra, hogy a bizonyítási kötelezettségről és teherről való kitanítás alapján álláspontját előadja, bizonyítékait csatolja. Ennek ellenére a 6. sorszámú beadványában további bizonyítási indítványt nem terjesztett elő, csupán azt az állítását ismételte meg, hogy az alperes a könyvelő cégtől több alkalommal kérte a könyvelési anyag kiadását, melyet azonban részére nem adtak ki, ezért a könyvelési iratokat csak a felszámolótól volt lehetősége beszerezni, ez a tény pedig - a véleménye szerint a Cstv. 33/A. § szerinti kimentés igazolására alkalmas. A megállapítási perben azonban a vezető

tiszttségviselők akkor menthetik ki magukat a felelősség alól, ha bizonyítják, hogy az adott helyzetben az ilyen tisztséget betöltő személytől elvárható valamennyi intézkedést megtették a hitelezői veszteségek elkerülése, csökkentése érdekében, továbbá minden intézkedést megtettek az adós gazdálkodó szervezet legfőbb szerve intézkedésének kezdeményezése érdekében. A Fővárosi Ítéltábla úgy értékelte, hogy az alperes a másodfokú eljárásban felhívás és kioktatás ellenére sem döntötte meg a felelősségét megalapozó törvényi vélelmet, mert kimentést eredményező tényállítást nem tett, arra bizonyítékot nem szolgáltatott, bizonyítási indítványa nem volt, ezért a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet beálltára, az ügyvezetési feladatok hitelezői érdekeket sértő módon történő ellátására, és a társasági vagyon keresetben meghatározott mértékű csökkentésére vonatkozóan a tényállást a felperes előadása alapján állapította meg.

A fenti indokok alapján az ítéltábla a felperes elsődleges, marasztalási keresetét alaptalannak találta, a másodlagos keresetet a megállapítási kérelem vonatkozásában helytállónak, de marasztalási részében alaptalannak ítélte, és ennek következtében az első fokú ítéletet a rendelkező részben foglaltak szerint, a Pp. 253. § (2) bekezdése alkalmazásával megváltoztatta.

Az elsőfokú eljárásra a keresetindításkor hatályos, a fellebbezési eljárásokra a fellebbezések előterjesztésének időpontjában hatályos illetékszabályok az irányadók. A Cstv. 33/A. §-ában szabályozott megállapítási kereset meg nem határozható pertárgyértékűnek minősül [1/2013. PJE határozat], ezért az elsőfokú eljárás illetéke a megállapítási ítélet vonatkozásában az illetékekről szóló, 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) - perindításkor hatályos - 46. § (1) bekezdése alapján 21.000 forint, az első ízben lefolytatott másodfokú eljárás illetéke 36.000 forint, a másodízben lefolytatott másodfokú eljárás illetéke 48.000 forint, amely illeték megfizetésére az alperest személyes költségmentessége folytán nem lehet kötelezni a 6/1986. (VI.26.) IM. rendelet 13.§. (1) bekezdése értelmében. A felperes a perben a marasztalási keresetek vonatkozásában pervesztes lett, ezért a feljegyzett, összesen 1.599.120 forint első- és másodfokú illetékből a meg nem határozható pertárgyértéknek megfelelő illeték levonása után fennmaradó különbözetet köteles megfizetni a Pp. 81. § (1) bekezdése és a 6/1986. (VI.26.) IM. rendelet 13. § (2) bekezdése alapján. Ezen felül pervesztessége arányában köteles megfizetni az alperes jogi képviselétével kapcsolatos első- és másodfokú perköltségét, amelyet az ítéltábla a kifejtett ügyvédi tevékenység figyelembevételével mérlegeléssel, a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (3) és (5) bekezdése és 4/A.§-a alapján 300.000 forint + áfa összegben határozott meg.

Budapest, 2013. március 22.

. Vuleta Csaba s.k.
a tanács elnöke

dr. Volein Anna s.k.. Csányi Katalin Terézia s.k.

előadó bíró

bíró

A kiadmány hitelül:
(Szénási Rita)